

AJUNTAMENT DEL PERELLÓ

38è CONCURS LITERARI

Categoria ADULT / PROSA

**EL JARDÍ DEL
LABERINT**

---

pseudònim: RUBRICATUS

EL JARDÍ DEL LABERINT

---

*Quan en mirar-te al mirall,
la forma i el reflex es miren,
tu no ets el reflex,
però el reflex és tu.*

MESTRE TOZAN

HOKYO ZAN MAL (Samadhi del Mirall del Tresor)

*La casa queda lejos de aquí, pero usted no se perderá
si toma ese camino a la izquierda y
en cada encrucijada del camino dobla a la izquierda.*

JORGE LUIS BORGES

"El jardín de senderos que se bifurcan". (Ficciones)

L'opressió originada per un malson va empènyer a l'Enric Escarceller, a incorporar-se del llit com si hi haguera punxes en el coixí. En posar els peus a terra, va plantar-se davant del mirall i es trobà enfront d'un rostre que havia envellit en les darreres hores. Va saludar al seu reflex dient: —Xicot, comences a fotre't vell.

Amb la primera tassa de cafè del dia als dits, va seure a la butaca del despatx. No tenia esma per activar cap energia del cos. Es trobava encaparrat i necessitava donar temps al temps per comprovar, si mentre, se l'hi desemboirava el cervell i recobrava les energies esgotades.

La seva incapacitat per establir relacions normalitzades amb les persones del seu entorn, el feia recloure en un estat depressiu, que s'incrementava quan rebia un disgust o un contratemps.

Enmig d'aquell estat d'ànim, ressorgiren les vivències del dia anterior, en què havia assistit a l'entrega dels Premis Sant Jordi de Novel·la, en el qual havia estat un dels participants que aspiraven guanyar-lo.

*****

Havia presentat al concurs, una novel·la titulada "El jardí del laberint", en què relatava un aiguabarreig de somnis, sentiments, certeses i, fonamentalment, dubtes; a través d'un personatge anomenat Oriol Comes, al qual feia transitar per un camí de mala petja, empedrat per les mateixes mancances i frustracions, per les quals transcorria la seva pròpia existència. Malgrat que era conscient que hi concorrien moltíssims autors, alguns d'ells de reconegut prestigi intel·lectual i mediàtic. Tenia tanta fe en els mèrits del seu treball, que li havia privat d'imaginar, que cap altre escriptor pogués presentar una novel·la millor que la seva. Tenia coll avall que l'havia de guanyar.

Es trobava desmoralitzat per veure's relegat a un esglaó social i cultural de segona fila, raó per la qual anhelava ascendir i obrir-se camí, per tal de possessionar-se en un

estament que li permetés sortir de la mediocritat i millorar així l'apreciació subjectiva del seu propi jo i, al mateix temps, poder demostrar al món, a la seva exesposa i als seus fills, que no era un alatrencat immers en el fracàs.

Des de feia temps, s'havia imaginat ser el guanyador del "Sant Jordi". No deixava res per a la improvisació; fins i tot havia après de memòria les paraules d'agraïment que pronunciaria en recollir el premi. Per això quan en el moment culminant de la "nit del Sant Jordi", va sentir a dir que la seva novel·la no havia resultat guanyadora, se li va glaçar la sang dins les venes. Se'n feia creus que "El jardí del laberint" no l'haguessin valorat com la millor novel·la. La ment li quedà en blanc una llarga estona, fins que un so de tabals esbotzà el seu castell de vent. Quan va retornar al món que l'envoltava, observà els rostres dels assistents a l'acte; pareixien imatges desdibuixades i llunyanes, sorgides d'un somni. Identificà rostres coneguts del món cultural i polític. Es deia a si mateix: —Somriuen contemplant l'aconentament dels que tenen èxit; no pensen que per un sol home que triomfa, n'hi ha nombrosos que es queden a l'escapça. Que faig aquí entremig de tots aquests hereus de la sort? Per què Déu no em ve a veure a mi també? Quan han dit que han participat cent vint-i-un treballs, vol dir que sóc aquest un, perquè si no haguessin estat cent vint. Estic condemnat a ser un dels comparses que tan sols omplen els escenaris, però que no aconsegueixen cap paper protagonista.

Tothom estava intentant donar l'enhorabona al premiat. —Per què gairebé sempre, el guanyador resulta ser un autor consagrat. És per què resultat ser el millor, sense discussions o és per què han nascut amb un pa sota l'aixella?

En mirar els que havien format el jurat, va pensar: —Tal vegada no han collit prou bé les paraules de la novel·la. No serà que els meus escrits són massa insondables? Hauré d'escriure d'una manera més intel·ligible, més propera a la realitat comuna i no tan centrada en unes elucubracions metafísiques que probablement costen de pair o de

treure'n l'entrellat. Hauré de retre l'espasa i renunciar al meu estil literari i als meus arguments?

Fos pel motiu que fos, era evident que el tren de les oportunitats no s'havia deturat a la seva estació i difícilment en podria agafar cap altre. Havia quedat plantat en l'andana, contemplant com s'allunyava el seu somni. Lentament començaven a baixar-li els fums. Havia caigut d'un núvol i es veia obligat a trepitjar de peus a terra. No li restava altra alternativa que admetre la situació i escampar els pardals que li rondaven pel cap. Tot era preguntar-se: —I ara què? De què em serveix aixecar el peu, si no sé per on caminar? Què més puc narrar? He buidat el pap, ho he deixat tot dins “El jardí del laberint” i m'he quedat sense saber què més puc escriure. L'au de la inspiració ha volat i a saber si tornarà.

El poder d'atracció que havia intentat exercir, a través d'anhelar amb vehemència, la consecució del premi, no li havia fet efecte. Raonava: —Perquè diguin que si concentres la ment amb tota la intenció i intensitat, representant allò que ambicionas, arribes a imantar-ho vers a tu. Això no és altra cosa que estrafolles que es diuen. Doncs... si tots dirigim les energies mentals, vers el mateix objectiu, qui l'acaba assolint? Cal ser realista. He de pensar que un altre escriptor ha estat més encertat o que ha tingut més sort. La meva presumpció de triomf ha estat fruit d'una quimera, i, una vegada més, he de fer front al món real. Continuo agermanat amb el fracàs. Malgrat que tot sigui dit: No puc fer bon ventrell d'aquesta nova decepció.

*****

No podia esborrar les imatges i les sensacions del dia anterior, mentre esgotava l'última gota de cafè. Es trobava submergit en un bany d'amarga solitud. Imaginava com se sentiria, encarat al menyspreu i la befa de la dona que l'havia acabat abandonant, per anar-se'n amb un altre home. S'autocompadia: —Continuarà veient-me com el mateix malreeixit de sempre.

Notava que l'habitació s'havia convertit en una presó angoixant. No tenia coratge per buscar cap possible escapatòria. Va pensar que seria còmode que tot acabés allà, en aquell lloc i en aquell moment. Seria la manera de no haver de contemplar emmirallada, la meva imatge patètica del fracàs, i de no haver de decidir que fer de la seva vida.

El timbre del telèfon va sonar de forma estrident i impertinent. Es va preguntar qui podia ser i que li voldrien dir. Possiblement es tractava d'algun venedor dels que realitzen operacions i promocions de venda. No tenia ganes de parlar amb ningú. Va optar per no contestar. Als pocs instants va tornar a sonar. Davant la insistència, va cedir de mala gana.

—Sí, digueu-me! —en el to no va dissimular que se sentia cansat i molest.

—Hola Enric. Sóc jo, em reconeixes oi? — la modulació era lenta i pausada.

—Com vols que et reconegui? Parlem clar i no m'entretinguís.

— Sóc jo. L'Oriol Comes.

—Oriol Comes? De quin çony d'Oriol Comes em parles?

—No em diràs que no coneixes al personatge principal de la teva novel·la.

—No estic de gaites per aguantar bajanades ni presses de cabell. Estàs tocat del bolet o què...?

El nom d'Oriol Comes era fictici. No el coneixia ningú, a no ser, com era d'esperar, el jurat del concurs. Cap persona més havia llegit la novel·la. Aquella situació li produïa sorpresa i incredulitat, alhora. Si penjava l'aparell i deixava d'interessar-se, perdria el seguiment de què passava i no s'assabentaria de l'autèntica identitat, de qui s'amagava a l'altre costat del telèfon. Va decidir continuar escoltant.

—Com ho faré perquè reconeguis que sóc el mateix Oriol Comes, que tu has engendrat en el teu “Jardí del laberint”?

Va fer una pausa que es va prolongar uns segons. Cap dels dos es decidia a fer el següent pas en la conversa. La veu de qui afirmava dir-se Oriol Comes va prosseguir.

—Has de reconèixer que no has estat generós i no t'has portat deferent amb el personatge en què m'has convertit. Per molt bé que ho relatis, creus que puc arribar a ser atraient davant dels lectors? M'has obligat a transitar pels caminals intricats d'un laberint ple de cercles viciosos, fins a deixar-me a l'estacada, plantat al bell mig, sense indicar-me si girar a la dreta o a l'esquerra, ni l'itinerari vers la sortida. És o no és així? Si no vols, no em contestis ara, però reflexiona el que t'estic dient.

Va haver-hi una nova pausa. Enric Escarceller s'havia quedat de pedra, li semblava impossible el que estava escoltant. El seu interlocutor va continuar.

—No accepto el destí al qual m'has condemnat, ni vull resignar-me a perdre'm impotent i desarmat, sense cap possibilitat de sortir-ne reeixit. Per enrevessat que sigui un laberint i per molt que un em trobi esbarriat, has d'entendre que aspiri a convertir-se en un Teseu, capaç de trobar a l'Ariadna que li descabdelli el fil que guia fins a la sortida. A més d'això, em cal l'espasa de la saviesa per poder vèncer al Minotaure, el guardià que barra el pas. Has modelat el meu personatge, igual a com et sents per dins i com et veus per fora. Em descarregues damunt, les conseqüències del teu litigi amb l'existència. Em fas passar pels mateixos tràngols, que afrontes pel mar de la vida. Fins i tot em converteixes en un cirineu que t'ajuda a portar la creu dels teus mals i defectes i, ni amb això, no aconsegueixes alleugerar-te del pes que acumules damunt.

—Seràs ximplet? Però que t'empatolles? —el to de l'Enric Escarceller era del tot furiós—. Amb quin dret et fots dins la meva vida... Però... Que t'has cregut? A què ve tot això? D'on has tret la informació de la meva novel·la. Què saps de mi? A més, a tu que t'importa.

—Tranquil. No t'esveris. Ho entendràs si m'escoltes. El que has dibuixat en la novel·la, és el teu reflex. Et contemples en el mirall, però no et saps reconèixer a través de mi. No goses aixecar el vel i prendre consciència de qui s'amaga en el fons. Bé a ser com si jo emanés per causa d'un trastorn dissociatiu de la identitat, que comportés la convivència de dues personalitats...

Enric Escarceller tallà en sec. No entenia aquella conversa i calia trobar-hi la sortida. —Ja n'hi ha prou. No sé qui ets ni què busques. Siguis qui siguis... T'identifiques i parles clar o posem punt final a aquesta comèdia.

Enric Escarceller tenia arguments per justificar el perquè, s'havia tancat en si mateix i el perquè traguava un llast de desencisos i malaurances. Però no tenia cap obligació i no sentia cap necessitat de justificar-se davant d'un desconegut. Es resistia a caure en la trampa de participar en aquella mena de joc, sense conèixer la identitat, ni entendre les intencions, del contrincant.

—Espera't! Espera't un moment! Estic intentant donar-te a entendre la nostra realitat comuna, però m'adono que així no hi ha manera. Comprenc que per telèfon, sense veure'ns les cares, és complicat. No aconseguirem entendre'ns. No queda altra alternativa que fer-ho en persona—. Va fer una pausa per rumiar el que li anava a proposar. — Tal vegada si estiguéssim front a front... Per què no ens trobem? Escull el lloc que vulguis. Si no decideixes tu, ho proposaré jo.

—Però... Però fins on vols arribar s amb aquesta farsa? No sé què pretens, ni a què jugues. M'has cansat! Aquesta conversa no té cap sentit. Abans he diu prou, doncs, ho repeteixo: Prou! S'ha acabat!

Aquell no era un bon dia per a ell i li era complicat decidir. Volia i al mateix temps li dolia posar punt final a la conversa. L'intrigava saber quin rostre s'amagava darrere d'aquella veu. Tot i el seu mal humor va esperar, per sentir a dir que li proposava.

—Està bé, fem una cosa. Si em veus, segur que em creuràs i entendràs el que t'estic dient. Perquè t'adonis que no t'enganyo, no precisaré el lloc on ens podem trobar. No et serà difícil d'endevinar. Saps on m'has deixat en el punt final de la novel·la. Doncs bé, vine-hi. T'estaré esperant.

En tallar-se la comunicació Enric Escarceller va continuar assegut al seu despatx. Encara tenia el cap més emboirat que abans. Va fer l'exercici de posar-se dins la pell de l'ésser imaginari que havia creat. Reconeixia que era cert que havia reflectit la seva pròpia vida, vivències i manera de pensar, en l'Oriol Comes. Mentrestant, ho reflexionava, instintivament, anava fent gargots amb un llapis damunt d'un paper. En fixar-se en el que havia dibuixat, s'adonà que era l'entramat d'un laberint.

*****

Els laberints són construccions llegendàries de l'antiguitat. Avui dia en queden pocs. Aquell que havia pres com referència en la novel·la era real i el coneixia. Havia estat construït a finals del segle divuit. Els seus antics propietaris l'havien donat a la ciutat i el convertiren en un parc públic. Es trobava al costat d'una casa de camp, adossada a una torre cilíndrica en forma de talaia. Tot el conjunt era d'estil neoclàssic. A cada banda de l'entrada hi havia uns relleus de marbre que representaven Ariadna i Teseu. L'estructura del laberint estava formada per xiprers retallats que configuraven uns senders que se separaven.

Enric Escarceller va decidir deixar-se portar per l'esma, sense utilitzar cap regla, ni la brúixola de la intuïció. S'introduí posant-se a caminar per l'entramat de passadissos. Oscil·lava endavant i endarrere, lentament, com una alga sota la ressaca de la marea, abrigat per l'escuma dels dubtes i de la incertesa. Notava una fredor estranya al clatell, com si el Minotaure, estigués darrere seu vigilant-lo.

Tenia el pressentiment que algú li estava gastant una broma absurda i pesada; tal vegada, per posar-li una capa de passerell. Així i tot s'ho va plantejar com un entreteniment, en el que no tenia res a perdre. Fos de qui fos, la veu del telèfon, coneixia la seva novel·la i el coneixia a ell. Mes... Qui podia ser i per què? La situació no tenia ni cap ni peus, però se sentia captivat pels seus trets misteriosos i extraordinaris. Tal vegada l'exercici consistia a descobrir quin era el grau de perspicàcia, per endevinar el lloc de trobada. Mentre feia i desfeia les passes entre els senders, els records del passat desfilaven per la seva memòria, com si es trobés en l'avantsala del més enllà, on diuen que es reviu les escenes de tot el que s'ha viscut. Cada camí barrat que li feia canviar el rumb, era una dificultat que el posava a prova. Tenia la sensació d'estar caminant per un laberint idèntic al de la seva vida. Es va preguntar si estava buscant a un estrany, o si cercava trobar-se a si mateix.

En la placeta circular del centre, hi havia l'estàtua d'Eros, el déu de la mitologia grega, que simbolitzava l'atracció sexual i l'amor. En trobar-lo situat allà, el va fer adonar que era el punt neuràlgic.

En un lateral, amb l'esquena fregant els xiprers, estava ell, esperant-lo. Oriol Comes era tal com l'havia imaginat i descrit. Fins i tot duia un vestit, que ell recordava tenir penjat a l'armari. Era una imatge calcada d'ell mateix.

Ara sí! Enric Escarceller no en tenia cap dubte. No va exterioritzar cap sorpresa. Ho va acceptar com si es coneguessin de sempre. Com si es tractés d'un amic que acabes de deixar feia pocs instants i el retrobes de nou.

—Benvingut. T'ha costat arribar. No confiaves del tot que fos jo, veritat? Celebro que hagi acudit. Em creus ara? —Oriol Comes parlava parsimoniosament.

—Per què m'has fet venir? Què pretens?

—Hem de parlar de la novel·la, de l'ésser que has engendrat a còpia d'emmirallar-te. M'has convertit en un personatge dèbil, incapaç d'assolir la llibertat. He acudit a tu per dir-te que no accepto quedar-me aquí, enclaustrat sense saber com sortir-ne, ni com afrontar l'esdevenidor. Reconeixeràs que no estàs satisfet de veure'm tal com em mostro dins les pàgines del llibre.

—És difícil, per a no dir impossible, que algun se senti del tot complagut, en adonar-se en què s'ha convertit, en sospesar tot allò que la vida li ha donat o les accions que ha portat a terme. Tots tenim una feblesa, un record amarg o un revés ingrát, que no podem oblidar; fins i tot un somni o un objectiu que hem estat incapaços d'assolir plenament. Et queixes perquè no t'agrades com ets, ni t'adaptes al món que t'envolta. He de dir-te que he estat sincer i honest amb tu. No t'he dotat de cap virtut ni de cap defecte, que et diferenciés de mi. No he fet més que calcar tota cosa meva.

—Aquí és on vull anar a parar. T'adones que anem junts? És com si tinguéssim un contracte en comú. No he vingut a demanar-te que em deslliguis de tu. Accepto seguir-te pel mateix traçat. Però sí que t'he de demanar que esmenis la plana.

—Sóc jo el que t'he creat i ara ets tu qui em demanes que rectifiqui el que he escrit. La novel·la està acabada, no puc tirar enrere. A més a més. De què serviria? Possiblement no arribarà a llegir-la cap altra persona en el món. M'haguera agradat que hagués estat un èxit, perquè arribessin a llegir-la tots aquells que no m'ha sabut o volgut valorar com escriptor i com ésser humà; tal vegada així m'haguessin comprès. Vols que canviï el personatge i el descrigui com un ésser diferent i del que no tinc experiència? Em demanes que retrocedeixi per mostrar-te com a tu t'agradaria ser? Què desitges, que et faci intel·ligent i feliç, vivint en la prosperitat? Que tot se't presenti de cara? Què m'inventi un Oriol Comes diferent? Què vols que se sàpiga de tu? No comprens que el

relat està acabat. No queda res més per afegir, ni val la pena rectificar el que està escrit. No hi ha un sol lector disposat a saber res de tu. Dic “de tu”, cal afegir-hi “res de mi”.

—A veure si ens entenem de què es tracta. És evident que les busques del temps no tenen reculada, però sí, pots alleugerar les febleses de caràcter, que em priven d’afrontar amb més saviesa i valentia els camins intricats que segueixes, pots redreçar el rumb, vers un horitzó més venturós. El futur no està fet ni predeterminat, per tant, ni el podem veure ni el podem explicar per endavant, però sí que pots elaborar un mapa de propòsits que assenyalin la sortida d’aquest laberint on estic ficat; millor dit, on estem ficats; de manera que puguem encarar una via sense les cruïlles inútils i falses, que compliquen la nostra existència. Cal observar la vida a través d’un vidre frontal i no d’un retrovisor. Et prego que et posis en pau amb el teu passat, i cerquis una senda recta. Fixa’t bé com sóc i et descobriràs; ja que tot el que va amb tu, acaba anant amb mi. No som dos, tan sols som un. La meua veu sorgeix de la teua pròpia consciència. Una veu que no vols o que no saps escoltar. Aquesta és la raó per la qual he aparegut i t’he fet venir. Per dir-te que cal que superis els vents contraris i les ironies del destí, perquè demà tornarà a sortir el sol i et toca traçar l’itinerari d’un viatge que tindrà l’amplitud que tu desitgis.

Les paraules d’Oriol Comes li arribaven amb una claredat que li permetien discernir amb els sentits i el pensament, quines eren les virtuts i els defectes que competien dins d’ell. Era el personatge de la seva novel·la qui l’estava fent cabussar en els entaforalls profunds de l’ànima i l’ajudava a trobar-se i a remoure la seva consciència.

L’Oriol Comes l’estava ajudant a aixecar el vel que amagava la llum. Va ser amb aquella llum que va veure la imatge que reflectia la seva vida interna i que va concebre que era possible desembullar els traçats inútils, que ocultaven o retardaven el camí vers la sortida.

—Anem-nos —va fer un gest a l’Oriol Comes perquè el seguís—. El nostre destí encara no està escrit del tot. Hem trobat el fil que duu a la sortida. Empunyem l’espasa que ens farà vèncer l’adversitat. El Minotaure no podrà amb nosaltres.

Oriol Comes l’havia ajudat a conèixer i acceptar la realitat de si mateix. Podia veure’s. Aquell instant s’havia convertit en el renaixement d’una llum que es trobava apagada. Era l’aparició de l’albada d’un sol que duia amagat dins seus.

*****

Enric Escarceller s’havia hagut de trencar com una nou per veure’s i descobrir-se, això li feu adonar que havia posat el punt final a “El jardí del laberint”, just en el moment en què un nou relat podia començar. Va girar la pàgina que tenia davant seu i es va posar a treballar en una novel·la que li posà per títol “La sortida no queda lluny”. La començà escrivint com un full de ruta vers un horitzó més vast: *“Sabia que no podia perdre’m, ni quedar atrapat ni perdut. D’aquesta manera vaig iniciar un nou recorregut, en el qual, deixant-me portar per unes noves ganes de viure, vaig descobrir com projectar-me amb força contra les parets d’aquest món...”*

En acabar la seva nova novel·la, la va presentar a la següent edició del Premi Sant Jordi. En la nit de la proclamació del guanyador, estava relaxat, sense cap ambició forassenyada. L’èxit principal l’havia assolit amb l’obtenció de la pau i la fortalesa moral que li havia aportat aixecar i alliberar les càrregues que pesaven damunt seu.

L’Enric Escarceller estava atent a l’anunci del presentador.

—El jurat ha decidit per unanimitat, atorgar el Premi Sant Jordi a la novel·la “La sortida no queda lluny”...

Va sentir un esglai. Ho havia aconseguit. En aquell instant, davant seu, va identificar el seu reflex. No sabia si atribuir-ho a una situació conscient o inconscient. Havia d’aixecar-se i no disposava de temps per comprovar-ho. Notava que la vida es feia

real. El seu jo no era més que una ombra, una obsessió. Tots dos eren un i havia pres com a mirall, a si mateix.

El presentador havia fet una pausa breu, per donar més emoció a la proclamació del nom del guanyador.

—...el seu autor és Oriol Comes.

*****